

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVÛ, piața mare Nr. 22.

,GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ȚI.

Pe unu anū 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și străinătate:

Pe anū 36 fr., pe șese luni 18 fr., pe trei luni 9 franci.

ANULŪ XLVIII.

Vineri 7 (19) Iunie

SĚ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Sorsori nefrancoate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

N°. 126.

1885.

Brașovŭ, 6 (18) Iunie 1885.

Suntemŭ în toiulŭ esamenelorŭ dela scŭlele nŃstre primare și secundare.

Avemŭ sĚ culegemŭ ródele unei muncē de unŭ anŭ pe terĕmulŭ instrucțiunei nŃstre populare.

Nu ne facemŭ iluziuni. Resultatele vorŭ fi fórte modeste. Ele vorŭ corespunde grelelorŭ împrejurări, în cari se sevĕrșese actualmente desvoltarea nŃstră.

Noi cei striviți la părete, și așa suntemŭ condamnați a jucă unŭ rolŭ pasivŭ chiar și pe terenulŭ învĕțămĕntului nostru, fiindcă în tŃtă bună vremea n'avamŭ de a ne luptă, dccătŭ numai cu lovirī, ingerințe și încălcări din partea contrariilor românismului.

Abia ne mai rĕmâne timpŭ de a ne gândi și de afla nisce mijlŃce potrivite spre a ne apĕra în contra înrĕurĭnelorŭ stricăciŃse, ce năpădescŭ asupra școlilorŭ nŃstre din tŃte părțile. Ear cătŭ pentru o lucrare pozitivă spre a promovă învĕțămĕntulŭ nostru și spre a putĕ constata din timpŭ în timpŭ resultatele dobĕndite, acĕsta a devenitŭ de totŭ dificilă în împrejurările de față.

Inșe ca nu cumva stăruințele nŃstre pentru progresŭ sĚ fie cu totulŭ paralizate și astfelŭ sĚ se împlinĕscă dorința celorŭ ce arŭ voi sĚ nici nu mai audă de scŃle romănesci, trebuie noi toți cāti suntemŭ pĕtruși de însemuătatea lucrului, sĚ veghamŭ și sĚ lucrămŭ astfelŭ, ca sĚ se nŭtrĕscă și sĚ se întărescă mereu în poporŭ iubirea cătră scŃla română.

Vedemŭ cum contrarii nŃstri înființază reuniuni și adună fonduri pentru de a face propagandă prin totŭ felulŭ de premiări în sensulŭ lorŭ și în folosulŭ limbei lorŭ. Noi Românii suntemŭ în dreptulŭ nostru celŭ mai sfântŭ de câte ori combatemŭ apucăturile de propagandă în interesulŭ maghiarisării, dĕr pŃte amŭ face multŭ mai bine decât pe lângă protestările nŃstre amŭ căuta sĚ paralizămŭ relele influințe ale acestei propagande, contribuindŭ și noi din parte-ue cu totŭ ce ne stă în putință spre a încuragia pe scolarii și pe învĕțătorii nŃstrii harnici și consciențioși.

Acĕsta se pŃte face și trebuie sĚ se facă neapĕratŭ din partea societății române pe tŃte cărările, ce 'i suntŭ deschise, în totŭ modulŭ, și încă fără amănare și fără de a mai aștepta până când se va îndură guvernulŭ ungurescŭ de a înțări statutele vreunei Societăți române cu scopŭ de a încuragia și de a promova învĕțămĕntulŭ nostru naționalŭ.

Cine pŃte opri ca ómenii nŃstri luminați și binesĕmțitorī de prin județe sĚ nu ia parte cu celŭ mai mare interesŭ la esamenele nŃstre scolare și cine pŃte luă în nume de rĕu celorŭ cu dare de mână dintre ei dacă vorŭ contribui într'unŭ cercŭ și într'Ń mĕsură óre care cu scopŭ de a se premia școlarii cei buni și învĕțătorii lorŭ zeloși?

Nu este intențiunea nŃstră astăđi de a a-rĕta în ce modulŭ sĚ se controleze învĕțămĕntulŭ nostru și sĚ se constate progresele făcute. Ceea ce voimŭ este numai de a da unŭ impulsŭ, pentru că cĕrturarii nŃstri și publiculŭ românŭ în genere sĚ iasă din acelŭ „lasă-mĕ sĚ te lasă“, care s'a practicatŭ până acum în cestiuni de

asa mare însemnătate cum suntŭ cestiunile șcŃlei române, și sĚ îmbrățișeze cu entuziasmŭ stăruințele nobile ale învĕțătorilorŭ noștri celorŭ bravi precum și ale superiorilorŭ lorŭ.

Se înțelege că acești superiori, cari suntŭ preoții și protopopii, trebuie sĚ premĕrgă cu exemplulŭ. Suntemŭ convinși că depinde numai de la zelulŭ și înțelepciunea lorŭ ca sĚ înflăcăreze tŃte inimile ce batŭ cu căldură pentru poporŭ și pentru causa șcŃlei române. Dela ei și numai dela ei depinde ca sĚ nu rĕmână nici unŭ scolarŭ și nici unŭ învĕțătorŭ nepremiatŭ și necunoscutŭ de cătră publiculŭ românŭ.

Dorința nŃstră cea mai fierbinte este ca se realizeze acĕsta încă cu privilegiulŭ esamenelorŭ din ĕstŭ anŭ și sĚ se convingă odată micŭ și mare, că este în sĭnulŭ poporului nostru o forță atătŭ de mare încătŭ nu pŃte fi pe fața pŭmĕntului curențŭ, care sĚ o pŃtă doborī.

Crisa ministerială englesă și Rusia.

Formarea unui nou ministerŭ englesŭ întâmpină mari greutăți, din cauza neînțelegerii ce există între Toriști, Churchill și Hicks-Beach împreună cu alți 33 Toriști progresiști au îngreuiatŭ multŭ situațiunea lui Salisbury, și anume Churchill cere, ca sĚ se eschidă din noulŭ cabinetŭ conservatorŭ vechii Toriști netrebuincioși ai vechiului cabinetŭ Tory și sĚ se primĕscă pentru Irlanda basa unui guvernŭ fără legi excețiionale și silnice. În contra acestorŭ propunerī se ridică Toriștii șcŃlei vechē. Salisbury fără Churchill nu pŃte lua guvernulŭ în mână și prin urmare venirea lui la putere atĕrnă dela înțelegerea sa cu Churchill. „James Gazette“ dice ce e dreptŭ, că în urma unei conferințe a conducătorilorŭ partidei conservatŃre, greutățile ce s'au pusŭ în calea formării noului cabinetŭ s'au mai imputinatŭ, dar își exprimă părerea, că dacă crisa va ține încă, s'ar putĕ întâmpla, ca sĚ fie din nou chemați liberalii la putere.

Căderea cabinetului Gladstone a surprinsŭ fórte multŭ si pe cei din Petersburg, dar ei suntŭ gata — spunŭ foile rusesci — a întâmpina orice urmare a acestei căderi. Cabinetulŭ din Petersburg e dispusŭ a continua tractările cu orice cabinetŭ ar guvernarea în Londra, presupunĕndŭ că acesta nu va părăsi basa deja stabilită. Pe de altă parte se vorbesce, că în Rusia căștigă din ce în ce terenŭ părerea, că ar fi mai bine, decât ar renunța Anglia la părerea ilusoriă a unei zone neutrale și ar primi sĚ se 'mpartă „înțelegĕscesc.“ Afganistanulŭ, ca astfelŭ sĚ se stabilizească o nemijlocită vecinătate între Anglia și Rusia.

Acĕstă părere e negreșitŭ și părerea guvernului rusŭ și ii dă a înțelegĕscesc. Angliei, că numai într'unŭ asemenea casŭ s'ar putĕ înlătura rĕsboiulŭ celŭ puținŭ pentru unŭ timpŭ îndepărtatŭ, pe când cu zona neutrală neînțelegerile s'ar putĕ ivi în totŭ momentulŭ și dupĕ ele ar putĕ urma și rĕsboiulŭ. „Novoje Vremja“ declară chiar, că Rusia va continua cu pregătirile, ca sĚ întâmpine orice evenimente în Asia centrală, și mai dice că venirea la putere a conservatorilorŭ — cu tŃte declarațiunile pacifice ale lui Charles Dilke — va avĕ ca urmare temeri nouĕ de rĕsboiu din cauza cestiunei afgane.

Sinodulŭ din Sibiu.

Sibiu, 17 Iunie 1885.

Domnule Redactorŭ! „Eri s'a deschisŭ sinodulŭ etsrordinarŭ, care are sĚ hotărască în afacerea ajutorului de statŭ. Escelența Sa mitropolitulŭ Miron Roman, în vorbirea sa de deschidere și-a exprimatŭ speranța, că bărbații întruniți la sinodŭ vorŭ fi la înălțimea chemării lorŭ și vorŭ rezolva afacerea amĕsuratŭ cerinței adevĕratelorŭ interese ale bisericii.

După acĕsta, s'au cetitŭ vr'Ń câteva documente

privitŃre la ajutorulŭ de statŭ și în urmă, în contra usului de până acum, s'a alesŭ o comisiune de membri, în care majoritatea se compune din clericali și anume: Z. Boiu, I. Papiu, I. Rațŭ, I. Petricŭ, G. Șagău, I. Slavici, P. Truța, R. Patîța și Dr. I. Mihu.

În conferința de ieri după amĕđi, spre rușinea nĕmului nostru, — afară de d. Boiu — protop. Rațŭ, Șagău, Papiu, cari sunt avuți și stau în tŃte privințele escelențŭ, au pledatŭ pentru a se primī ajutorulŭ chiarŭ și în condițiunile umilitŃre puse de ministrulŭ ungurescŭ.

Precum se vede — și eu încă bănuiescŭ — o mână secretă a influențatŭ asupra lorŭ, căci eltcum nu se pŃte esplica lucrulŭ.

Lupta în comisiune trebuie că a fostŭ grea, de órece numai printr'unŭ votŭ s'a majorisatŭ de a nu se primī ajutorulŭ. Acĕstă împrejurare ne face sĚ ne înstreinămŭ de acei preoți, cari se înstreinĕază de noi trecĕndŭ în tabĕra dușmană. Nici odată n'amŭ cređutŭ, că vorŭ ajunge lucrurile aci, ca păstorii poporului sĚ dea exemple atătŭ de urite de lipsă de caracterŭ, sĚ se'nchine banului și sĚ'și vĕndă sufletulŭ.

Vĕ voiu comunica mai pe largŭ despre conferința de ieri dup'amĕđi.

Ađi sinodulŭ va intra în desbatere meritoriă.

Luptătorulŭ.

SCRILE ȚILEI.

Municipiulŭ comitatului Solnocŭ-Dobĕca a luatŭ hotărĕrea, ca în actele oficiale compuse în limba ungerescă sĚ se trecă numele de botĕzŭ de aci înainte în formă ungerescă și a adresatŭ în acĕstă privință unŭ circularŭ cătră tŃte municipiele. Și totŭ mai au nerușinarea foile ungeresci sĚ spună că nu se maghiarisĕază?

—0—

Ni se scrie de lângă Reghinulŭ săsescŭ cu data de 17 Iunie n.: Ađi s'a alesŭ în Reghinulŭ săsescŭ, prin aclamațiune, deputatŭ în loculŭ fostului br. Koloman Kemeny — acum fișpanŭ în Alba inferiŃră — contele Teleki Domokos guvernamentalŭ. Entuziasmulŭ e mare; papricașŭ, vinŭ și altele în abundență. Românŭ nu prĕ mulți au luatŭ parte. Va urma despre alegere amĕrunte într'Ń corespondență. —natu.

—0—

„Bistritzer Wochenschrift“ a fostŭ condamnată la 50 fl. amendă, pentru că a inseratŭ anunțulŭ loteriei din Hamburg. Numita fŃiă a insinuatŭ recursŭ la Tabla reg. din Tĕrgu-Mureșului.

—0—

În comuna Salamas, comit. Ciucŭ s'a înmormĕntatŭ în luna trecută o fată a unei crișmărițe cu numele Răcz. În satŭ s'a lățitŭ faima că fata a fostŭ omorită de cătră Ovrei, cu scopulŭ de a o tăia în bucăți și a băga apoi aceste bucăți în buțile cu vinarsŭ pentru a învenina astfelŭ populațiunea. Poporulŭ s'a revoltatŭ contra Ovreurŭ și i amenința. Doi Ovrei au mersŭ la pretorulŭ și 'l-au rugatŭ sĚ fi apere în contra poporului infuriatŭ cerĕndŭ totodată desgroparea cadavrului și constatarea causei morții. Pretorulŭ a mersŭ apoi în comună luândŭ protocolulŭ cu mai mulți locuitorī, dar nu s'a pututŭ afla isvorulŭ acestei faime, de órece locuitorii aruncau vina unulŭ pe altulŭ, dicĕndŭ fiecare că elŭ a audĭtŭ dela vecinulŭ sĕu. Protocolulŭ a fostŭ trimisŭ apoi vice-comitelui dimpreună cu rugarea Ovreurŭ de a desgropa cadavrulŭ. Vice-comitele a dispusŭ apoi exhumarea și secționarea cadavrului.

—0—

Din Ciaba ni se comunică cu data 15 Iunie n.: „Duminecă în 14 Iunie n. în comuna Sămbou, din apropierea Gherlei, a isbucnitŭ focŭ prefăcĕndŭ în cenușe 14 case, suri, grajduri, cămări, vestminte, o capră, găini și alte lucruri. Sĕrmanecele familiei lovite de flagelŭ au rĕmasŭ sub cerulŭ liberŭ așteptândŭ ajutorulŭ deapropelui, ca sĚ le ușureze miseria.“ — P. S.

—0—

Direcțiunea poștelorŭ din Sibiu publică concursŭ pentru ocuparea postului de magistru postalŭ în comuna Blașulŭ de josŭ din comit. Bistrița-Năsedudŭ pe lângă o

cauțiune de 100 fl. Léfa anuală 120 fl., cheltuieli de cancelariă 40 fl., cheltuieli pentru cursul poștei prin curieri pedestri 180 fl. Cererile se vor adresa în timp de 3 săptămâni direcțiunii amintite.

—0—

Perderile cauzate de incendiul dela stabilimentul de artilerie din Bucuresci se urcă la 18,000 lei.

—0—

„Voința Națională” scrie: Studenții români din Paris au mers să exprime condolențele lor familiei lui Victor Hugo, și au dus o coroană pe care sunt înscrise versurile următoare:

Tu vécus triomphant sur la cime étoilée
Où les élus du Dieu Génie ont seuls monté,
Et la mort te conduit, à ton char attelé,
Par un arc de triomphe, à l'immortalité.

(Ai trăit triumfător în înălțimea instelată unde s'au urcat numai aleși deului Geniu, și morțea, înhamată la carul tui, te conduce la imortalitate printr'un arc de triumf.)

—0—

Din Galați i se comunică »Națiunii», că vr'o dece familii de Ovrei au plecat Sâmbăta trecută spre Constantinopol, imbarcându-se pe trei vapoare încărcate cu cereale.

—0—

La congresul sanitar internațional ce se ține la Roma, d. Dr. Obdenar, delegatul României, a făcut o propunere pentru măsurile de izolare ce trebuie luate pe riurile cele mari. Această propunere s'a admis în unanimitate, spune »Răsboiul».

—0—

În Focșani s'a întrunit la 2 Iunie al doilea congres al preoților de mir din România, scrie »Telegraf». Cestiunile ce se discută în acest congres sunt: 1. Organizarea școlilor eclesiastice și punerea lor în armonie cu instrucțiunea și educațiunea națională a poporului român. 2. Punerea în armonie a regulamentelor de disciplină bisericească cu legile Statului. 3. Controlul neadorit al Statului asupra jurisdicțiunii și administrațiunii bisericești. 4. Instituirea unui sinod compus din toate elementele bisericești, în care pe lângă mitropolii, episcopi și arhiepiscopii se ia parte preoți de mir și laici, bărbați devotați studiilor filosofice-religioase.

—0—

Diarele din Bucuresci au publicat un raport al prefecturii din Tulcea, care comunică, că în urma grabnicilor măsurii ce s'au luat, locustele vor fi în curând stăpinate cu totul în Dobrogea.

—0—

După cum scrie »Românul», se vorbește că mai multe persoane ar stăruie ca societatea „Națională” să se fusioneze cu societatea »Dacia-România». Această din urmă societate ar fi și cumpărată — după cum i se spune — acțiunile în valoare de un milion de franci de ale societății »Naționale».

—0—

Din înrenumita bibliotecă universitară din Parma care are 80,000 de volume, între care se află cele mai vechi tipărituri ale Italiei, s'au furat 5000 de volume. În urma descoperirii acestui furt s'a arestat secretarul bibliotecii cav. Passini.

—0—

Valea Galdei în 30 Maiu 1888.

Stimate D-le Redactor! O Dómne, triste și amare zile a ajuns Românul în acest stat »constituțional», în care se ține că toate națiunile conlocuitoare, se bucură de drepturi egale. Un oficial maghiar ține: »că Români sunt favoriți pre mult în drepturi, pre cari ei nu ar trebui să le aibă egal cu Maghiarul, și că Românul nici nu poate pretinde să fie îndreptățit cu Maghiarul, fiind că patria-i maghiară. Românul decât nu-i mulțumit în țera ungeră, meargă în țera românească, căci acolo Români poruncesc, însă aici nu!...»

Etă drepturile și favorurile Românului în acest stat poliglot: Unui biet de om din comuna Telnă predându-i se din partea primăriei comunale o citațiune cu care avea a se prezenta la judecătoria singulară reg. din Aiud, bietul om se și infățise pe diua hotărită fără întârziere. Ce se vede însă? Indată ce se prezenta bietul om înaintea judei »Csernatonyi» — îl provocă, dicând: Adus-ai 5 fl.? — Pentru ce, răspunde bietul om, căci eu, Măria Ta, nu sunt dator la nimeni, nici am avut cauză cu cineva; și pentru ce să plătesc 5 fl. Măria Ta? Această nu-i drept, Măria Ta...

Judele ne mai dicând vre-un cuvânt chemă pe un pázitor (haiduc) și porunci să-l caute pretutindenea, în fine îi luă șerparul (curéua) cu ce a fost în ea, ér pe bietul om îl aruncă în prinsore, fără de a-l mai asculta vre-un cuvânt.

După ce ajuns în închisore, s'ermanul fu pus pe cugete dicând într'el: O Dómne! ce zile am ajuns să fiu închis și nu știu pentru ce! Dară n'a desperat, fiind că Românul e datat a suferi terorării din partea

Maghiarului îngâmfat. — El rugă pe pázitorul închisorii ca să-l elibereze spre a merge înaintea »Măriei Sale», să-l întrebe că pentru ce l-a închis? Pázitorul n'a voit a-l elibera. Rugându-l a doua oră cu cuvintele: D-le! slobode-mă, că-ți voi da 20 cr., că-i am în șerparul ce se află la Măria Sa, în care sunt 4 fl 77 cr. — Veți hine pázitorul, dacă-i promise bani, îl scose din prinsore și-l duse înaintea judei. După ce veni înaintea judei țise: Măria Ta! pentru ce-l închis fără judecată? Judele i dade quitanță despre 4 fl. 77 cr., cari îi află în șerpar, care e următoarea:

Napló szám 38. — Hivatalos nyugta: 4 forint 77 kr. azaz négy forint 77 kr. o. é. öszvégről melyet hogy Florea Vaszilictól 5 frt. pénz bűntetése vég törlesztése fejében a mai napon hiányunkül fel vettem ezenne elismerem és nyugtatványozom. — Nagy Enyeden 1885 évi Márt hó 19-én — Csernatonyi s. k. kiraly jarásbiró.

După ce i-a dat cuitanța țise judele: Florea Vasilie lui Georgiu e dator să plătească 5 fl. ca pedepsă. — Pentru ce Măria Ta? Ea nu sunt Florea Vasilie lui Georgiu, ci al lui Gligor. Atunci judele îi luă cuitanța și scris pe dosul ei următoarele: ad. 547—885. Itt tévedés történt mert nem Florea Vaszilie lui Georgy ha nem lui Gligor tartazik 5 frt. a pénz naplot már nem lehet ki igazítani fel hajtandó tehát a be fizetett összeg a nyugta átadására és ezen kívül 23 kr. mely ide be küldendő. — Csernatonyi s. k. kir. j. biró.

Judele țise apoi către țeran: Să mergi la notarul să scoti dela Florea Vasilie lui Georgiu 5 fl., din care 4 fl. 77 cr. i capeți tu, ér 23 cr. trebuie să-i trimiți aici, și l'a dat pe ușă afară. După ce eși afară îl provocă și pázitorul să-i dea cei 20 cr., cari i-a promis când l-a eliberat din prinsore. Bietul om îi răspunde: D-le! N'am de unde că mi i-a luat toți banii căți i-am avut. Acum n'am decât sufletul, de potesc, și pe acela ț-lă dau...

Etă așa o pătesce bietul țeran român față cu funcționarii străini, cari nu cunosc limba lui nici între George și Gligor nu știu să facă deosebire.

Un alt cas:

Un ténér student de a VII cl. gimn. din Bășiu voia a intra la miliția ca voluntar. El își așternu rugarea prin oficiul pretorial din Ighiu, la locul competent. Ténérul aștepta timp îndelungat după răspuns, însă în deșert că nu-i veni nici un răspuns. Védându că nu capeta nici un rezultat, s'a dus în cancelaria regimentului și a făcut întrebare, fiind că se temea să nu trecă terminul suplicelor. Răspunsul fu: La noi nu a venit nimic despre D-ta. S'ermanul ténér, decât acum per pedes până la pretură, rugându pe suprefect să-i spună ce a făcut cu rugarea lui și pentru ce n'a espedat-o la locul destinat? Răspuns n'a căpetat, ci a fost aruncat pe ușă afară!!

.... Învțătorul dela Intregalci a fost aruncat pe ușă afară când a fost alegerea de jude comunal în Intregalci eschisându-l dela vot, pe când el funcționează de 3 ani în aceea comună.

Unde mai e aceea dreptate ca omul mergându la o judecătoria, neîntrebat să-l arunce în prinsore și să-i ia banii fără a fi dator cuiva? E dreptate ca un student mergându în cancelaria preiorială spre a face o întrebare, să fi aruncat pe ușă afară? Unde se mai întâmplă aceea, ca un suprefect să arunce pe ușă afară și să eschidă dela votare pe un invțător, care a funcționat într-o comană 3 ani? Această lege și dreptate? Ca-i adevărat despotismul.

Etă favorurile ce ni le dau stăpânii noștri: te aruncă în închisore și-ți ia ce ai apoi te scote și-ți da drumul flământ. Dacă vrăi a te ruga să-ți împlinesc ceva, te aruncă pe ușă afară.

Asigurăm pe domni Maghiari, că cu terorării și sbiciuirii de acestea nu vor pute câștiga frățietatea Românilui. Fie siguri, că Românul tot nu poartă frică cu toate că-i terorizat. Românul e datat a răbdă până la extremitate. Celu ce răbdă până în fine se va mântui.

Un plugar.

Pressa în Ungaria după constituțiunea vechiă ungeră.

Pressa a fost, este și va fi o armă foarte puternică în viața popoarelor luminate și libere. Se vedem de ce principii se conducea vechiă constituțiune ungeră în privința pressei.

Chiar legea fundamentală ține, că în viața constituțională toate câte nu s'au încredințat guvernului sunt un drept exclusiv al națiunii, care poate dispune de acel drept. În constituțiunea vechiă ungeră erau legi positive, cari arată că presa se pute regula numai în dietă. Ca probă poți servi art. 45 din 1599, prin care se opri tipărirea Căliardului Iulian și se autorisă regele: Ut civitates et dominos terrestres, si quibuscumque publico statuto opponere ausi fuerint et vetus Calendarium imprimi curare — puniat ac mulctet eos in mille flo-

renis toties quoties contumaces fuerint. De ar fi avut numai regele dreptul de censură, nu s'ar fi opritu prin dietă tipărirea și nu s'ar fi aplicat toties quoties pedepse în contra călătorilor de lege. Articulul dietal 24 din anul 1553 ține: quod de editione impressioneque erroneorum librorum per Majestatem suam mentio facta est, status et ordines, supra ea re pro parte ipsorum nihil statuere potuerunt, cum in eorum bonis nusquam id fieri sibi constare, affirmant. Acest articol de asemenea arată, că guvernul n'avea dreptul de censură, căci atunci regele nu s'ar fi plâns la dietă pentru tipărirea cărților rele, ci ar fi zădărnicit tipărirea din puterea sa, ceea ce din respectu cătră drepturile ce și le-a rezervat pentru sine poporul n'a făcut-o. Până când nu lua dieta nici o dispozițiune în privința pressei era orice silă s'eu măsurii silnice din partea guvernului, cari se folosiau în mod nelegiuit de provisoriu, îndoit nelegale și neconstituționale, de aceea în Ungaria nu se putea trage înaintea tribunalului nici autorul nici editorul pentru tipărirea operelor sale în țera s'eu în străinătate, ci numai se destuia din funcțiunea sa censorul instituit de guvern. Adevărat, că censorii îngrijau cu tot zelul, că să nu le scape nici o operă, care le-ar pute periclita pozițiunea. De aceea dieta ungerăscă dela 1832—6, 1839 a declarat censura de nelegală și a stabilit principiul, că presa în Ungaria constituțională de jure se fie liberă. Dera pentru aceea dieta totuși n'a tras guvernul la responsabilitate pentru că a introdus și practicat censura în contra legilor.

Forțe frumoș se pronunță despre presă Lally Toldal Pair din Franța de aceea voiu reproduce aici cuvintele sale. Iată-le: A voi se documentezi dreptul și folosul libertății pressei, ar însemna a demonstra, că soarele luminează în amiază și pe cer.

Despre nici un adevăr nu consumă mai tare teoria cu experiența, despre nici un principiu nu s'a pronunțat mai puternic opiniunea publică s'eu convincțiunea publică, despre nici o dorință națională n'a luat potestatea angajamente mai s'erbătorești, ca pentru presă. Presa este buciumul, prin care se bucină în toate părțile opiniunea publică.

La noi tocmai acum se pregătesc sărpanitorii nostri cei puternici, ca să pună un dop în gura buciului pressei, ca să nu se mai audă țipetele de durere și de amărăciune ale poporului, care trăesce astăzi mult mai rău, ca în timpul iobăgiei, pentru că astăzi plătesce foarte scump drepturile și libertățile constituționale de care astăzi se bucură numai rasa maghiară care ține că statul este numai al ei, ér naționalitățile nemaghiare au numai sarcinile. În privința acesta, Turcii dela Bosfor sunt mai drepti pentru că ei pun pe raliile lor numai o mică contribuțiune și sunt scutiți de a da miliția, care este cea mai grea contribuțiune din lumea aceasta, pentru că viața este mai scumpă decât toate bunătățile pământenești.

Afacerea porcilor înapoiati.

Transportul de porci ai comerciantului român Mocanu, înapoiat din Steinbruch, se află internat încă totu în Sibiu în două ogrădi sub strictă supraveghere polițienăscă.

Afacerea aceasta este obiectul unei corespondențe din Bucuresci cătră »Pester Lloyd» — ediția de sera dela 15 Iunie n. — în care se arată iritațiunea ce a provocat-o în România această afacere și se comunică, »că se voru cere despăgubiri dela guvernul ungeresc pentru înapoierea porcilor din Steinbruch și că cerurile conducătoare din Bucuresci voru sprijini o asemenea cerere.» Corespondentul din Bucuresci alui »Pester Lloyd» observă între altele următoarele: »Fi-va cine-va atât de simplu, ca să susțină că negligenta unuia s'eu altuia dintre funcționarii ungeresci încredințați cu controlul sanitaru dela graniță ar pute fi un salvas conductus pentru totă Ungaria de a se putea vinde mai departe porcii de proveniență română bolnavi, dar scapați supravegherei lor, fără nici o pedecă?»

La acestea observă »Sieb. Deutsch. Tgblt.:" »Durere — trebuie să dicem durere, căci greșela cea mai mare este că pre s'au grăbit cei din Pesta — nu este nici o negligentă a funcționarului ungeresc încredințat cu controlul sanitaru dela graniță, deorece la visitarea ce s'a făcut mai târziu din nou în Sibiu presupusa bolă a porcilor nu s'a putut descoperi.»

Esamenul școlii din Ticuaniu.

Ciuchiciu, 8 Iunie n. 1885.

Domnule Redactor! În 2 a luni curente am călătorit ocașional prin Ticuaniu mic și am asistat la esamenul de văr al pruncilor gr. cat. de acolo

„Căstă comună nu are scôlă propriă ci învățământul se propune în o casă, despre care pentru graba ce o avêm nu m'am putut informa că este închiriată s'eu că a dat'o gratuit vr'unu creștinu însușlețit pentru scopul acesta. O parte însemnată din locuitorii acestei comune au îmbrățișat religiunea gr. cat. însă numai de unu timpu scurt, din care cauză parohia gr. cat. încă nu e sistemată, d'era sistemisarea ei se așteptă în totu minutul. Despre acești omeni nu se pôte dice decât numai bine; ei nu se înfiôră de nici unu sacrificiu, sunt s'raci material, d'era auți spiritual; și când dicu că nu se temu de nici unu sacrificiu nu esagereză, pentru că ei singuri susțin preotul și învățatorul lor până la sistemisarea parohiei, fără ca acela să aibă vr'o porțiune canonică, unu casă rară în diecesă Lugosului.

După finirea rugăciunilor îndatinat, unu oratoru de vre-o 8—9 ani prin cuvinte bine alese arătă bucuria sa și a colegilor s'ei pentru că pre d. protopopu s'au potu vedea în mijlocul lor, și-lu asigură că de astă dată cu răspunsurile lor va fi îndestulit, erva în viitoru ei promis mai mult, și într'adeveru micuțulu oratoru a esagerat de locu.

D-lu preotul localu Iustinu Iarina, care a propus religiunea, la întrebările puse tinerilor elevi primea răspunsuri așa de precise, încâtă cugetamă că ne aflăm la examenul unor școlari maturi. După acestă ténêrulă învățătoru Avramu Neda a început a întreba din celelate obiecte propuse de d-sa și anume din Istoria patriei, despre venirea Ungurilor; și-era dragu a auți cum vorbeau acești princi, că Ungurii pre timpul venirii lor trăgeu carnea sub șiaua calului, apoi despre cei 6 duci, Tubutum... despre pactul dela Eschilău etc. Paralelu cu acesta, însă mai pre largu, despre originea Românilor începându dela anul 753 a. Chr până în zilele noastre, acești princi povestiu cu cea mai mare ușuratețe și cele mai mărunte episoade din Istoria Românilor, și sciu cu totu că ei sunt rudiți cu totă rasa latină. Din istoria naturală nu putea omulu să pricipă, că anume care răspunde mai bine și mai precisu din tote trei regnurile. Geografia s'a propus în anul acesta cum se dice numai „summos apices” și numai a Banatului; dară mai măsă comitatul Carășu-Severin, ale cărui granițe, ape, munți au fost cu precisiune arătate pe mapă, așa că atunci când pronunța atare nume și punea mâna pe el. Când auziamu cetirea precum și răspunsurile din gramata română ne crescea inima, ba de multe ori nu ne vedeam ascunde lacrimile de bucurie.

Veni în fine și limba maghiară; din acestă încă am vădit expresiuni așa curate, că dacă le-ar fi auzit cei din Budapesta de sigur ar fi quis că „aicea amu triumfă”. Însă s'ar înșela, deorece acești 35—40 elevi micuți sciu că originea lor e curat romană. Tote acestea au fost împerejurări, pe care nu le amintesc aicea, facu oare bravului învățătoru Avram Neda, a cărui d'esteria respective metodă de propunere amu admirat'o cu totu. D-sa numai de 3 luni e învățător în acea comună, și în acestu timpu scurtu a și câștigat iubirea poporului întregu în mare măsură, și poporul se uită la el ca la regeneratorul s'eu.

I. V.

Hrana țeranului.

Cu cifre pipăite dovedit este, că unu regim ali- mentar ce ar avea ca basă mămăliga, bine preparată, mălaiu sănătos și curat, iar de însoțire substanțe din clasa brânzei, legumelor propriu dice, s'eu peșcei, unu asemenea regim dovedit este că ar fi și su- sanțu țeranului, pentru a putea să susție povara mun- tii sale agricole, și igienic față cu condițiunile lui de viață, și potrivit puterilor pungei sale costelive, și in- terioru în fine sistemului s'eu organicu.

Din punctul de privire ale cheltuei, oricare din cele trei regime ce calculamă n'ar putea să coste mai- mult pe țeranu ca 30 bani pe zi (vr'o 14 cr.), dacă ar și se și faci gospodăria ca lumea, cu prevedere, și proviziuni suficiente, cu plantări de legume și cu gră- dină variată, cu păsăretu și porc în ograda, cu vacă și capră, cu unu cazanu forte simplu, cum sunt deja în- terioru, pentru a distila elu singuru și din orice productu de fructe, cartofi, etc., alcoolulu necesaru consuma- rii sale casnice. Înțelegerea omenescă a unei întregi gospodării, cu pricepere și bună rânduială, n'ar reclama la țeranu raportulu alimentaru, decâtu celu multu unu pe zi (vr'o 42 cr.). Și ar fi casa îmbelșugată, masă și variată, lumea sănătosă, harnică, economia prosperă.

Din nenorocire însă nu este astfel. Marea ma- jorie a țeranilor se hrănesc miserabilu, iar familiile lor sunt mai prostu decâtu atât. Mălaiulu, dacă nu e curat de bôla mucigaiului, hrană otrăvită care a deci- datu țera prin pelagră, apoi de regulă e rău preparat, și înțelegerea prea mare, necernut, prea vartosu, nefăcălitu astfel că mămăliga ce rezultă, în locu să nutrită, și peaste măsură organele digestive, și cu timpul

le face să perdă din tenacitatea lor. Atunci, pentru a substitui carbonulu ce nu se asimilă în cantitate sufici- entă, se deșteptă în omu gustulu alcoolismului cu scăde- rea progresivă a fêmei, cu debilitarea generală a corpu- lui și cu totu cortegiulu de nenorocite urmări fizice și morale. Nu mai punem încă și casurile forte frecvente, în cari pandispanulu acesta se mănăncă rece și stătutu de câteva zile, când parte din substanțele lui albuminoide și feculente încep să fermenteze. Acestă împreju- rare mai scade multu mămăligei din puterea ei nutritivă, fiindcă principiile ei se oxidază atunci afară din organismu, și alimentele oxidate, acele cari au absorbitu deja ox- igenulu directu din aeru, nu mai sunt bune de nimicu. E lucru răncedă, cum se dice...

Mămăliga ar fi de altmintagea unu din alimen- tele cele mai igienice, destul de substanțialu, ce e dreptu, și mai cu s'ema potrivit pentru țeranu, d'era condițiunea de a fi fabricată din mălaiu sănătosu și de o bună calitate, și cu cerința iarăși de a fi preparată în modu mai igienicu de cum o prepară țeranulu român. Numai astfelu mămăliga ar correspunde rolulu s'eu în nu- trițiune și în gospodăria generală a țerei. Dacă însă mămăliga țeranului lasă forte multu de dorit din tote privirile, și alu materialulu și alu preparațiune, apoi leguma cu care elu o face să alunece pe gatu e de o biceiu de calitate și mai inferioară ca valore nutritivă, plastică și colorigenă. În cea mai mare parte a anului nutritivulu țeranului se reduce la mămăliga prôstă cu c'epă, și dreptu legume, verdețuri s'eu mai bine buruieni urzici, ștevie, susaiu, lobodă, știru, castraveți, dovleci și varză, în casulu celu mai bun. Întregulu acestu soi de legume n'are însă decâtu celu multu 8% substanțe cu principii nutritive, cu azotoase, cu carbunose cu totu, erva în colu sunt apă sadea. De unde se și ia atunci corpulu cele 20 gr. azot și cele 300 gr. carbon ca să și ție sufletulu în elu, și să pôte povara unei munci atât de grele?

Ca muncitorulu să vie cu alimentațiunea la cifra cerută de știință, în privirea carbonului și alu azotului, elu trebuie să și faci pânteceale desagă și să ingere unu volumu enormu de bālării. Ceea ce se și întâmplă în edeveru. Întinderea peste fire a stomacului, și desu repețită, aduce însă după sine grave consecințe patologice fără a mai spune că insuficiența de hrană și calitatea ei prôstă, pe lângă că lenevesce pe omu și lu face incapabilu pentru o muncă mai întinsă, mai are încă marele neajunsu de a espune pe individulu la contractarea a totu felulu de bôle, la tifos și la intoxicațiunea palustră în deosebi. D'era la câte altele nu este ore expus, câte slăbiciuni nu contractă unu organu rău hrănit, anemic, cahetic, buhăvit, incapabilu de a resista din cauza nutrițiunei sale cu substanțe apôse, și-a îmbațațiunei până la saturațiune cu esență acloolică și încă falsifi- cată!

E tristu, d'era realitatea așa stă, regimulu țeranului este insuficientu, fără dramu de artă culinară, nevariât, neigienicu, debilitant și îmbolditoru câtră bol.

Acum e ușor să ne explicăm alarma ce au datu atâtia inteligenți medici, cari cu durere au vedutu în réua alimentare a țeranului unu isvoru de nenorocire națională.

În particularu merită în acestă privință înțega noastră atențiune prețiosă scriere a d-lui dr. Istrati: „O pagină din istoria contimporană a României.”

Asemenea amu avea să cităm lucrările d-lor dr. Obedenaru, Felix și alții.

(Cultivatorulu).

DIVERSE.

Căsătoria. — D. Aureliu Belesiu își va serba cununia cu d-șora Aglaia Cantemir Duminecă în 9 Iunie în biserică din Buhuș. Urăm fericire tinerei părechii!

**

Curiositate pedepsită. — O istorioară forte intere- santă circulează prin tote diarele lumei. Este vorba de fostulu ambasadoru persianu cu numele Mirza-Abu Hassan. Când acesta sosi la Parisu, fu urmăritu la totu pasulu de o mulțime de curiosi, cari alergau după d'ensulu, s'eu se opriau pe stradă, când se apropia elu, pentru a și putu vedea și admira frumoasă și bogată lui îmbrăcăminte orientală. Într'o zi, când venea dela o preumblare, află în salonulu s'eu de așteptare o mulțime de dame din cercurile mai înalte ale Parisului, îmbrăcate tote în toalete forte elegante, dar nu tote damele asemenea de frumoșe. Frapatu de atâtă glotă de femei, îndrumă pre talmaciulu s'eu, să întrebe damele ce voiesc dela d'ensulu? Talmaciulu îi tălcui apoi curiositatea damelor, care veniseră numai pentru de al-și vedea pre d'ensulu și îmbrăcăminte lui. Ambasadorulu Persiei se supără, că a devenitu obiectu alu curiosității neînfrante, și fiindcă după datinile și ideile orientalilor, purtarea damelor nu era la locu, se hotărî și să răsbuna și în încă pe o

cale forte șodă. Așa făcu, ca cum ar fi încântatu de frumșeța damelor de față; ținu talmaciulu o vorbire mai lungă cu glasu înalt și acompaniat de gesticulari infocate, arătându când și când cu degetulu spre cutare damă în modu forte bătătoru la ochi, după aceea se retrase în despărțământurile sale. Damele erau forte curioșe să șie ce a vorbitu ambasadorulu? Cu deosebire o damă mai înaintată în etate, care însă se ținea pre sine de cea mai frumoasă, nu se putu răbda de a nu îndrepta câtră talmaciulu întrebarea, că ce opiniune are ambasadorulu despre damele de față? — D'omnă, dice talmaciulu, nu îndrănescu a și-o spune! — Dar când eu te rog! — E cu neputință d'omnă! — Dar d-ta veți că tote ne topim de curiositate, fieți milă! — Bine! decă d-ta o dorești cu totu prețulu, fie! Exelența sa a tacsatu frumșeța damelor! — A tacsatu frumșeța noastră? cum așa? — După datina din Persia; socotiți frumșeța fiecărei dame în bani! — Ah! acesta e forte interesant. La câtă a prețuitu pre amica mea de din- cōce? — La o miă de napoleondori! — Și dama acăstă de aici? — La cincisute de napoleondori! — Și dama cealaltă cu perulu celu bogatu? — La trei sute! — Dar pre domnișora aceea cu ochi negri? — Er la trei sute! — Și dama cealaltă cu umbrarul din China? — La cincisute de napoleondori! — Și aflat-am și eu locu în tarifa Exelenței sale? — Da, adecă mă rog de ertare, dice talmaciulu confus. — Ei bine, spune-o numai! îl rōgă dama cu înțelegere. — Când a sositu rëndulu la d-ta, a quisu Exelența Sa că... — Vorbesce, rogu-te! strigă dama iritată. — Exelența sa a quisu, că în Francia nu esistă așa banu micu, cu care s'ar putu asemăna valorea frumșeți d-tale! — Ah! ah! gângăvi dama, acăstă totuși e... Dar să mergem scumpele mele! dice ea câtră amicele ei. A fostu păcatu, să venim noi la barbarulu acesta!...

**

Globulu Șahului. — Călătorulu englesu Arnold, care deunăzi a fostu primitu de Șahulu Persiei, descrie ast- elu globulu, pe care Nasr-Eddin l'a comandat să i se facă pentru sala audiențelor acum câțiva ani: Globulu are unu diametru de 18 policari și este peste totu acoperitu cu giuvaere. Astfelu mările de pe elu sunt formate din smaragde, care răspândescu o lumină verde, pe când Africa e formată din rubine, care răspândescu o lumină roșie. Suprafața Statelor Unite ale Americiei e formată din diamante, a Indiei din ametiste, a Austro- Ungariei din briliante și safire, a Francei asemenea din diamante ș. m. d. Guvaerele s'au cumpărat din India, Arabia și din câmpiele de diamant ale Africei sudice.

**

Gordon n'ar fi mortu. — Din Cairo vine o știre dela 28 Maiu, care se dă cu totă reserua: „Unu comer- santu Kopt, unulu dintre cei puțin, cari au reușit să scape din Chartum după măcelu, a sositu aici și a fă- cutu autorităților o comunicare forte ciudată. Elu sus- ține, că după spusa unor martori oculari demni de credință, Mahdiu ar fi ordonat să i se aducă capulu lui Gordon, despre care aușise că a fostu ucis în măcelulu ce a urmatu întrării rebelilor în orașu. Rebelii i-au adus îndată capulu consulului austriacu Hansalu, care s'a creșutu a fi Gordon. Dar unu rebelu, care cunosea pe Hansalu, vedendu-i capulu, spuse că nu e alu lui Gordon. Atunci începură să caute din nou pe Gordon. Cete de rebeli cutreerară orașulu, examinară tote cada- vrelile europene, dar îndesertu. Nu se putu da de urma lui Gordon s'eu a lui Abugates, unu bogatu comeriantu din Chartum, s'eu a celor doi cavași ai lui Gordon, nici nu s'a găsit vre unu documentu s'eu ceva din hainele purtate de Gordon. De aceea naratorul crede, că celu puțin este orecare șansă, că Gordon va fi scăpatu și că a fugit spre Sennaar.”

**

Creerulu lui Victor Hugo. — Ați auzit, fără în- doială, că familia lui Victor Hugo a refusat d'a încre- diința experiențelor școlii de antropologie, creerulu maestrului. Acestă hotărîre este privită în diferite moduri de publicu. Amicii incarnați ai științei antro- pologice, amintesc că moștenitorii lui Gambetta n'au avutu aceleași scrupule pentru amicul lor și că prin aceasta au servit cauza științei. Este posibilu — dice corespondentulu parisianu alu țiarului „L'Indépendance Belge” — dar noi înțelegem opunerea familiei lui Vic- tor Hugo. Pe dreptu s'eu pe nedreptu autorulu Foiloru de tōmnă voia să i se respecte rēmășițele mortale. Dacă n'a voit să fie îmbălzămitu de sigur că cu atât mai mult n'a voit să fie lăsatu scalpelului din amfiteatre și apoi fanaticii disecțiunii nu ni se pare că au ajuns până acum la demonstrațiune conchizătoare. Ei afirmă că este unu avantaju inapreciabilu pentru știință că s'a descoperit în creerulu lui Gambetta mari facultăți ora- torice. Fi-vom mai înaintăți în știință dacă, după ce se va inspecta celulele creerului Victor Hugo, se va des- coveri în ele mari facultăți poetice? Acum câțiva an mulți se îndoiu.

Cursul la bursa de Viena

din 17 Iunie st. n. 1885.

Table with financial data including interest rates (Rentă de aur, Rentă de hârtie) and bond prices (Bonuri croato-slavone, Despăgubire p. dijma de vin).

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 4 Iunie st. v. 1885.

Table with financial data including interest rates (Renta română, Renta rom. amort.) and bank prices (Banca națională a României, Ac. de asig. Dacia-Rom.).

Cursulu pieței Brașov

din 17 Iunie st. v. 1885.

Table with exchange rates for various currencies (Bancnote românești, Argint românesc, Napoleon-d'or).

Numere singuratiche din „Gazeta Transilvaniei“ se pot cumpăra în tutungăria lui I. Gross.

Nr. 671—1884.

2—3

a. f. sc. gr.

Escriere de concurs.

In înțelesul instrumentului fundațional punctul VI. 4. c. alinea din urmă și pe temeiul §§-lor 120, 126 și 128 din statutele pentru administrarea fondurilor școlastice ale foștilor grănițeri români din teritoriul de odinioară al regimentului II. român de margine din Ardeal se scrie concurs pentru ocuparea postului de profesore pentru muzică și cântare la gimnaziul românesc greco-catolic din Năsăud și la școlile normale de prunci și de copile de aici, cu care post e împreunată, după diferența calificățiunii concurenților.

I. Salariul de 700 fl. v. a. pe an ca suplente cu dreptul ca decă în timpul de trei ani, și-a împlinit datorințele de profesore la gimnaziul din Năsăud se potă înainta la salariul de nouă sute (900 fl.) v. a. cu dreptul la pensie ca la ceilalți profesori ordinari dela acest gimnaziu și adausele decinali, cum se vor statori, după statute de cătră comitetul administratoriu din când în când, pentru acel concurs, care va comprobă cu documente legale, autentice și valide, 1) prin absolutoriu și atestate de progres

séu atestate finali dela vre-unu institutu superior pentru instruciunea în muzică și cântări și anume dela unu conservatoriu, că are capacitatea formală de a da instruciune în toate instrumentele musicale.

2. Preferință va avea cel ce va dovedi că a fost în exercitiu practic și a dat învățătura din muzică și cântare la unu gimnaziu séu la una din școlile medie de asemenea categorii cu succes bun în timpul de trei ani, séu că a exercitat în modu practic instruirea în muzică la unu institutu superior de muzică și cântare, séu că după absolvirea conservatoriului a fost totu în atatu timpul conducător de orchestru militar de muzică după lege, ori statut, séu ca conducător al unei capele de muzică din vreo cetate.

3. Că scie limba română ca limbă de propunere, séu limba nemțescă, maghiară, francesă ori italiană ca limbi mijlocitoare pentru învățământu, avându cel ce nu scie românește, în timpul de trei ani a se supune unui examen, prin care se dovedescă că e în stare ași propune obiectul în limba română.

4. Originea, etatea și religiunea prin carte de botez.

5. Studiele ce le-a mai făcutu cumva și că

e atatu de moralmente, cătu și în purtarea civică, nepătăt.

6. Testimoniu medicalu despre starea sănătății. II. Salariul de 600 fl. v. a. pe an la concursintele fără una séu mai multe din condițiunile puse mai în sus, însă acesta numai ca substitutu fără dreptu de pensie și de decenale.

III. Comitetului administratoriu de fondurile școlastice grănițeresci i se rezervă însă dreptul de a remunera servitiu extraordinari, după trei ani urmate de rezultate și succesu de totu eminente în împărțășirea la școlari a învățământului din muzică și cântare, séu prin salariu mai mare până la maximul de 900 fl. v. a. séu prin înaintarea la gradul de suplentu ori definitivu. Suplicele concurenții și le voru adresă la Comisiunea administrătoare de fondurile școlastice din Năsăud până la 16 Augustu 1885 călindariul nou la 6 ore séra, căci mai târziu nu se voru mai primi și nu se voru subșterne spre desbatere și considerare.

Din ședința comisiunei administrătoare de fondurile școlastice și de stipendie ale foștilor grănițeri români.

Năsăud, 6 Iunie 1885.

Președintele: Iosif Mihailasiu m. p. Secretariul: Ioachim Muresianu m. p.

Mersul trenurilor

pe linia Predeal-Budapesta și pe linia Teiuș-Arad-Budapesta a călei ferate orientale de stat reg. ung.

Large table with train schedules for lines Predeal-Budapesta, Teiuș-Arad-Budapesta, and Budapesta-Arad-Teiuș. Includes columns for station names, train types (omnibus, accelerat, persoane), and departure times.

Nota: Orele de noapte sunt cele dintre liniile gróse.